Kelet bölcsességére is szükség van!

Természetgyógyászati stúdium az orvosképzésben

A keleti gyógyítás ösvényeitől mindig is messze kanyarogtak a nyugati orvostudomány modern műútjai. Ez a távolság alig-alig csökkent az úgynevezett szocialista tábor országaiban az elmúlt negyven év során. Míg Nyugaton – engedve az egyre követelőbb igényeknek – teret hódított a természetgyógyászat, virágzásnak indultak a legkülönfélébb, keleti gyökerű medicinák, addig nálunk ház-, sőt kórháznagyságú szemellenzőkkel divatozott a konzervativizmus.
Mindez, az ál-ingyenes egészségügyi ellátás lila gőzével körítve – elég vigasztalan képet mutatott.
Napjainkra már változott a helyzet, örvendetes kezdeményezéseket is láthatunk. Közülük is különös érdekességű – mert már áttörést sejtet! – az a hír, hogy Szegeden, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen a hagyományos tárgyakon kívül a jövőben oktatni kívánják a természetgyógyászatot is. Vagyis: az orvosegyetem ablakot tár a medikusoknak a „tiltott gyümölcsök kertjére" – mindazokra a paramedicinális területekre, amelyek eddig hivatalosan nem létez(het)tek.
(Persze: csak hivatalosan... mert hisz a hallgatók közül sokan találkozhattak a jógával, akupunktúrával, ayurvédikus könyvekkel; agykontroll-tanfolyamra, reflexológia-előadásokra, gyógynövény-kurzusra járhattak, esetleg transzcendentális meditációra stb.)

– Hogyan jutottak erre a bátor elhatározásra? – kérdezem *dr. Fráter Loránd* professzortól, az orvosegyetem újonnan megválasztott rektorától.

– Nem annyira bátorság kérdése ez... döntésünk a helyzet felmérésén és felismerésén alapul.

– Kifejtené ezt részletesebben?

– Századunkban a modern orvostudomány nagyszerű eredményeket ért el. A fejlődés iramа elkápráztatta az orvosokat, kutató tudósokat, már-már mindentudónak hitték magukat. Jöttek az új meg új technikai eszközök, csodamasinák: úgy tűnt, ezekkel már mindent meg lehet vizsgálni, ki lehet mutatni, meg lehet mérni, megfoghatóvá lehet tenni. Ebből az önelégültségből eredt aztán a hibás következtetés: amit viszont a jelenlegi eszközeinkkel nem vagyunk képesek megmérni, amit a legjobb számítógépeink sem képesek elemezni, modellezni – az nincs, nem létezik, sarlatánság, babona.

– S mint ilyen: hivatalból üldözendő... Volt is rá jó néhány példa a közelmúltban!

– Igen. És a közvélemény reagálása ezekben az esetekben érzékenyen jelezte: az emberek keresnek valamit... valami mást. A gyógyítás elgépiesedése bizalmatlanná tette a beteget. Mindinkább kiszolgáltatva érezte magát a túltechnicizált medicinának, keserűen tapasztalta, mint válik munkadarabbá egy modern futószalagrendszerben. A régi doktor bácsinak még elmondhatta a beteg a családi gondjait, mesélhetett az unokájáról. A gépi tökéletesség viszont személytelen, lélektelen. És persze csak látszólag tökéletes... Az ingyenesség hamis mítoszának szövődményeként jelentkezett a hálapénz-probléma, s ezt még gyakran tetézte a nemtörődömség. A beteg bizalmatlansága egyre nőtt, másutt kezdte keresni a gyógyulást. És kiderült számos esetben, hogy így is sikerült meggyógyulni. Sőt, esetleg mellékhatásmentesen, mert például a reumájára kapott korábbi gyógyszerek már-már tönkretették a máját, a gyomrát – az akupunktúrás kezelés viszont semmi negatív hatással nem járt. Következésképp mind többen keresték a természetes gyógymódokat. Nőtt az igény, s ennek az igénynek nálunk ma csak kisszámú képzett – részben orvosi képzettségű – természetgyógyász tud korrektül megfelelni. Mellettük viszont megjelentek a színen olyan, alapjában jó szándékú dilettánsok meg olyan, egyáltalán nem jó szándékú, pénzéhes figurák is, akik visszaélnek a beteg ember bizalmával.

– Van tehát a döntésük mögött valamiféle rendszerezési-rendteremtési szándék is? Arra gondoltak: vegyük birtokba mindazt, amit érdemes, de zárjuk ki, különítsük el a vádhajtásokat, a csalást, a kuruzslást, a gyógyulni vágyók hitével való visszaélést?

– Igen, természetesen. Nyilvánvaló, hogy a jelenlegi helyzetben nem lehet tovább játszani azt a szerepet, amit a hivatalos gyógyászat idáig játszott – mondván, hogy a természetgyógyászat, úgy ahogy van, csalás, szemfényvesztés, sarlatánság, és nem foglalkozunk vele, mert méltóságunkon aluli. Ez az álláspont tarthatatlan. Igenis, itt az ideje, hogy az egyetem vegye kezébe ezt a folyamatot, menjen elébe az igényeknek, ismertesse meg egyrészt mindazt, amit biztosan tudunk, hogy van, hat, működik – másrészt azokat a módszereket is, amikkel próbálkoznak, de nem egyértelműek az eredmények. Fontos, hogy minderről tudjon a jövő orvosa – és ne a betegektől, a napilapok híreiből, esetleg apróhirdetésekből kapja az információkat. Tanulják meg medikusaink, hogy ezek a gyógymódok milyen általunk ismert, tanított betegségekben segíthetik a gyógyulást, illetve milyen esetekben tehetik feleslegessé a sokszor költséges, bonyolult módszereket, beavatkozásokat.

– Rektor úr mire számít: a konzervatív berkekben hogyan ítélik majd meg – vagy inkább: el – ezt a nyitást?

– Nézze, lesznek, akik felháborodással fogadják majd. Egyes személyek és szakmai körök vélhetőleg elítélik. Remélem azonban, hogy néhány év múlva már őket is meggyőzik az eredmények. Végtére mindenkinek be kell látnia: nem megoldás az, amit jobb híján csinálunk!

– Például...?

– Például éppen a vegetatív tónus helyreállításában rendkívül hatékony lehetne az akupunktúra. Ma már húsz-harminc betegségről tudjuk: dehogyis gyomorbetegség, dehogyis bélbetegség... vegetatív disztóniáról – vagyis a vegetatív idegrendszer kóros állapotáról! – van szó, amely aztán a gyomorban vagy a bélben manifesztálódik. Nos, a jobb híján alkalmazott konzervatív kezelés – esetleg csonkoló műtét! – helyett ilyen esetekben bevethető az akupunktúra, az ősi kínai gyógymód. Vagy, hogy másik példát említsek: ma már kimutatható, sőt mérhető a lelki életnek a szervezet immunrendszerére gyakorolt hatása. Egy súlyos lelki trauma úgy megrendítheti a védekezőrendszert, hogy többé nem képes legyőzni a selejtes sejteket – és talán éppen ez vezet a rosszindulatú daganat kifejlődéséhez. Viszont ha eszköztárunkban ott vannak a legkülönfélébb mentális technikák (például a meditáció, az agykontroll stb) nagy segítséget jelentenek – már a megelőzésben is.

– Asztalán a frissen elkészült tervezet. Hallhatnánk valamit a konkrét elképzelésekről?

– Ez a program szinte még meleg, s ennek megfelelően képlékeny is: két félévben, harminc-harminc órában tervezzük a természetgyógyászat oktatását 1992-től. Az első, általános részben szerepel az életreform, ezen belül a reformétrend, a fitoterápia (gyógynövényterápia), a jóga. Ezt követően ismerkedhetnek meg hallgatóink a reflexiológiával, a kiropraktikával, az akupunktúrával és a különféle mentális technikákkal. Itt említem meg, az immunproblémára visszautalva, hogy kiemelt szerepet szánunk a természetgyógyászati immunológiának.

– Végezetül: Rektor úr egyetért-e azzal a nézettel, hogy a XXI. század a kétféle gyógyító kultúra szintézisét hozza majd?

– Bizonyos vagyok benne!

– Köszönöm a beszélgetést!

SIMAI MIHÁLY

Életmód magazinunk a Magyar Vöröskereszt Csongrád megyei és szegedi szervezete, a Szegedi Egészségvédő Egyesület, a megyei egészségnevelési osztály, a Mentál Családsegítő Szolgálat, a Cure Kft., valamint a Modern Medicina Alapítvány támogatásával készült.
A MELLÉKLETET ÖSSZEÁLLÍTOTTA: CHIKÁN ÁGNES

A hosszú élet titka

Liebmann Béla.
Van-e, ki e nevet nem ismeri Szegeden? Nekem ő „a Béla bácsi", akit fotós kollegaként tisztelhetek immár több mint 20 esztendeje, hogy először tettem be a lábam a Sajtóházba.
Béla bácsi, az örökifjú, a huncut mosolyú, a napokban lépett be 93. életévébe.
„Nem semmi" – gondoltam és eltűnődtem: talán itt az ideje, hogy a hosszú élet titkáról is kifaggasam.

Amíg zúg, nincs baj

Béla bácsi éppoly fürge mozgással szeli ma is a lépcsőfokokat, mint két évtizeddel ezelőtt.

– Hogy tetszik lenni? – teszem föl a sztereotip kérdést együtt baktatván föl vele az emeletre.

– Nézzen rám! Nem úgy nézek ki, mint egy 80 éves?! Akkor 60-nak éreztem magam... Bevallom, a 90 fele kezdtem kissé fáradékony lenni, és mostanában neveket, telefonszámokat elfelejtek.

– Betegség semmi? – kérdezem, miközben betessékel a lakásba. A falakon az életmű – képekben. Táncos lábú tápéi lányok, május 1-jei fölvonulás, Szent-Györgyi pipával, Szent-Györgyi a laborban, egy fedetlen vállú sztár fotója, meg az ezerráncú cigányasszonyé.

– Látja, akkor 100 éves volt a Julis, addig nekem van még néhány évem. Mit is kérdezett? Ja, igen. Az egész körzetben nincs 93 éves férfi. Mondja is az orvos, nálam fiatalabbak se járnak be a rendelőbe. „Béla bácsi meg berobog ide". Hol altatóért, vitaminért, na meg értágítóért azért elmegyek. Hogy őszinte legyek: fél évé megjártam... tudtam, hogy ez ebben a korban veszélyes, tüdőgyulladást kaphat az ember. Nem létezik, hogy lefeküdjek vele, kínosan ügyeltem, nehogy ágyban maradjak...

– Azért szükség van értágítóra, amint hallom.

– Hogyne! A fejemben van egy zúgásszerű hang. Tudja, amíg zúg, addig nincs baj. De hallgatni kellemetlen. Ezt a zúgást csökkenti a Trental. Az izraeli sógorom küldte először nekem, „80 dollár" – írta. Kedveskedni akart... Itthon nem kell fizetnem érte.

„Sakkban legtöbbször én nyerek"

– A táplálkozására ügyel-e Béla bácsi?

– Nyolcvanon túl veszélyes lehet a kiszáradás: sok folyadékot veszek magamhoz. Eddig ebéd után mindig ittam egy kis sört. Most abbahagytam. Ütközik az értágítóval. A napi két kávémat azért megiszom. A kosztból nem csinálok nagy ügyet: mindent eszem, de keveset. A nyugdíjamon kívül életjáradékot is kapok, így megtehetem, hogy étterembe járok. Mindig máshova. Van, ahol a tészta jó, van, ahol a flekken... Szívesen villamosozok el például az utasellátóba.

– Ez programnak se utolsó. Mivel tölti még napjait Béla bácsi?

– Bevásárolok, beülök a Virágba, késő estig tévét nézek, szerdán és vasárnap a numizmatikai klubban sakkozok.

– És milyen sikerrel?

– Nyolcvan százalékban mindenkit megverek!

– Mi tartja szellemileg frissen az embert?

– Az, hogy használja az agyát. Tudja, az én életem két pillérre épült: az egyik a sakk, a másik a fényképezés. Hatévesen fölnőtteket megmattoltam...

A Zeppelinnel kezdődött

– Volt idő, amikor hat pesti lap – például a Színházi Élet, a Tolnai Világlapja, a Pesti Hírlap – fotósaként is verhetetlennek tartották. Hogy lett az optikusból híres ember?

– Az én egész életem véletlenek sora... Temesvárott elrepült egy Zeppelin a fejünk fölött, '19-ben. Fölkaptam a bátyám gépét, elkattintottam, a repülő 2 perc múlva kigyulladt és darabokra hullott. Ezt nem tudtam levenni, mert az utolsó kockát már elsütöttem... De azt a képet bevittük a Temesvári Hírlap szerkesztőségébe. Első fotóm így jelent meg: „A német óriás léghajó lezuhant". Aláírás: Fényképezte: Liebmann Béla.

– Csak szerencsés véletlenek segélyezték ezt a gazdag életutat?

– Nem mondhatnám, mégis úgy érzem, életem fordulópontjain mellém szegődött a szerencse. Amikor anyám kivett a 3. gimnáziumból, vigaszként azt mondta: ügyvéd nem leszel, de meglátod, híres leszel, gazdag leszel. Az ő hite adott erőt, amikor inasként mostam föl az üzletet, s amikor elindultam a pályán. Később meg is valósult anyám jóslata. Szegény még megélte, hogy láthatta a Kelemen utcai üzletet: nagy portálon volt fölírva: Liebmann. Aztán beültünk egy konflisba, megmutattam a Kálmán utcai házamat. Nem hitt a szemének.

Segített a német vaskereszt

– Ez aztán mind elveszett, sőt még ennél is több...

– ...öt munkatáborban és egy internálótáborban voltam. De eközben sem hagyott el a szerencse. A német vaskereszt tulajdonosaként egy ideig védettséget élveztem: '42-43-ban a munkaszolgálatosok 80 százaléka ott fagyott meg a Don-kanyarban. Ezt megspóroltam... A vaskereszt megtette a magáét, amikor '44-ben a Gestapo megjelent a lakásomon. A tiszt kezet fogott velem, amikor megmutattam Vilmos császár 1918-as aláírását az okmányon, amely bizonyítja: 120 német katonát mentettem meg Piavénál.

– Az internálótábort mégse lehetett elkerülni...

– ...azt nem, de csak pár napig voltam kemény munkán. Az őrmester egyre-másra mondogatta: „katonás a mi őrnagyunk." Na, ha olyan katonás, kérek tőle egy perc kihallgatást. Ő is látni akarta azt a zsidót, akinek hat vitézségi érme van. „Én is őrmester voltam, tartsunk össze", mondtam, és kértem, tegye meg: a pesti csoportba osszon, ne a Németországba tartókhoz. Kiküldte az őrmestert, nekem kezet nyújtott: „Örülnék, ha életben maradna, maga megérdemelné". Ennyire katonás volt, aki közben halomra gyilkolta a zsidókat...

Vallásos zsidó vagyok

– A véletlen ötlet s Óbuda az életet jelentette Béla bácsinak.

– A csillaghegyi cserépgyárból a pesti század Nyergesújfaluba ment. Szép, erdős vidék, szökésre alkalmas. A sínen lopakodtam be a sűrűbe. Ott találkoztam az első orosszal.

– Természetesen véletlenül...

– ... és véletlenül egy nővel. Akkor derült ki a pufajkás, nagysapkás alakról, amikor rámszegezte a puskát és női hangon kiáltott rám: Stoj! Úgy itta kulacsából a vodkát, mintha víz lett volna. Én majd megfulladtam tőle, szegény nőnek ápolgatnia kellett, mielőtt útnak eresztett.

– Apropó: nők. Jelentős szerepet játszanak Béla bácsi életében?

– Nemcsak a vagyonomat buktam el, a nőket is elvesztettem. Első feleségemet és 10 éves kislányomat a gettóba vitték, majd 30 szegedi zsidóval Ausztriába kerültek. ... Nem várták meg, míg az oroszok megérkeznek, elindultak elébük az országúton. Helyettük egy SS motoros különítménnyel találkoztak... Mind a 32 szegedit a domboldalba állították a németek és agyonlőtték... Amikor megtudtam, először éreztem úgy föladom. Öngyilkos akartam lenni.

– Mégis, mi adott erőt?

– A hitem. Én vallásos zsidó vagyok.

A szerelem: csoda

– Vigaszt nyújtott a második házasság?

– Az is a véletlen műve volt: fölkaroltam egy fiatal munkáslányt, aki rendkívüli sakktehetség volt. „Emike, ha megnyered az országos bajnokságot, feleségül veszlek" – mondtam neki. A budapestit nem nyerte meg, de országos bajnok lett. Mentünk az anyakönyvvezetőhöz. Húsz évig, 1980-ig boldogan éltünk. Akkor itt a sarkon autóbaleset érte, ott maradt holtan.

– Azóta egyedül él, Béla bácsi?

– Á, dehogy! Jelentkezett hamarosan régi ismerősöm, egy kétdiplomás, nálam 40 évvel fiatalabb és két fejjel magasabb hölgy. Mit tagadjam: 80 éves koromban a szeretőm lett. Gyönyörű, nő volt, a 6 év alatt megfiatalított. Egyszer azonban elém állt: Béla, férjhez megyek... Na, ezután kerültem orvoshoz, remegett kezem-lábam. Az orvos nem tudta, mitől, csak gyanakodott: „A természetet nem lehet becsapni, küldje el azt a nőt!" – tanácsolta. „Nem kell, már megy magától" – feleltem. Így is lett. Épp ez a baj.

– És nem volt igaza az orvosnak?

– A szerelem nem veszélyes játék... csoda. Nem korhoz kötött... a nőn múlik... olyan kívánatosnak kell lennie, hogy a kort ellensúlyozza. Persze a férfi ügyeljen arra, hogy fiatalos maradjon!

– De ennek a szerelemnek pár éve már vége!

– Ó, azóta is voltak mindig asszonyok körülöttem. Most sajnos néhány hete már csak a tápéi takarítónő nyit rám ajtót, de kíváncsian lesem, mi vár még rám...

– Irigylésre méltón optimista, Béla bácsi!

– Tudja, ez a folyamatosság tart életben. A titok: nem szabad megszakítani!

A véletlen, a nagy dramaturg ennél a mondatnál ismét közbeszólt: megcsörrent a telefon.

– Jó, vigyázok magamra, te is vigyázz, drágám! – mondta a kagylóba Béla bácsi, majd hozzám fordult:

– Ez egy gyönyörű pesti asszony, ma már másodszorra hívott... Hej, ha Szegeden élne...!

CHIKÁN ÁGNES

Simó Anna filmsztár Berlinből, 1938.

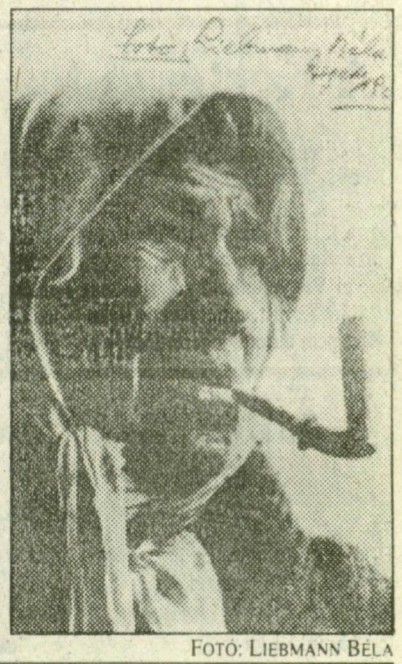

A százéves Julis, 1924.

FOTÓ: LIEBMANN BÉLA